

priliko opazovati uvedbo tega obrambnega sredstva iz predtopne dobe. V fari, kjer je dobra polovica prebivalcev nekočevske krvi, so »farani« pripravili — presenečenje; z bakljado, govorni in darili so proslavili tridesetletnico prihoda svojega duhovnega voditelja. V vasi, kjer je od komaj 300 prebivalcev 109 čistokrvnih Slovencev (ljudi iz mešanih zakonov ne štejemo v to število!) se je vršila prireditev s samo na Kočevskem mogočim ropotom. Zvečer ob šestih so zagorele lučke v oknih, prišla je povorka s tremi lampioni in s svečkami, katere so brinili stekleni valji, prikoralak je cerkveni zbor, nastopila je dolga vrsta govornikov, kateri so čestitali jubilarju in na koncu je nastopil tudi gospod jubilar, ganjen od presenečenja in od »lepih, nepričakovanih daril«. Jubilar je izjavil med drugim (in to trditve nekaj dni pozneje ponovil tudi pred celo faro!), da on in fara še nikoli nista bila tako eno, kakor baš ob priliki krasne slovesnosti. To se pravi: gospod jubilar ni videl, da fara pač ni bila kompletna, saj dobra tretjina faranov ni sodovala, seveda ne zato, ker ta tretjina ni katoliška in ne verna, nego samo zato ne, ker se zaveda, da je bila pri svojih narodnih pravicah prikrajšana in v svojem narodnem ponosu hudo žaljena.

Naš človek je vaju izkazovati čast in spoštovanje svojim dobrotnikom, v tem pogledu Slovenec ni izjema tudi na Kočevskem. Je pa tudi toliko brijhen, da ve in razume: za tridesetletno delo, katero mu ni prineslo niti skromnega Očenaša, pač pa je dolga leta navajajo njegove otroke na, po obliki tuje molitve — ne sme dajati plačila. Se bolj pa razume kam meri taka igra, ko se vidi kompletna fara tam, kjer ena tretjina manjka, ker — mora manjkati. Dobro razume apel, ki je bil izrečen ne kompletne fari glede sloge in medsebojne pomoči za bodoče čase.

Kočevje molči, toda skrbno pripravlja svoje še zveste za dan, ko bo naš človek zahteval svoje pravice tudi v cerkvi. Zato vidi strnjene vrste vseh faranov tam, kjer take strnjene vrste ni, zato pripravljaja hrup-

ne proslave tam, kjer bi imeli za trajne efekte boljše sredstvo: ljubezen do bližnjega v dejanjih. Kristus in katoliška Cerkev nista samo za polovico, nego za celo farno. Ni res, da ima samo Kočevjar pravico do verske tolažbe in proste poti do one zakladnice, katere ima vedno tolažilo za bolno človeško srce. Ni res, da moramo mi kristjani terjati pravico do slovenskega Očenaša in slovenske pridige v lastni državi, ko dolgo vrsto svojih sinov pošiljamo v tujino, naj luč svete vere užgejo v srcu poganov v njihovem jeziku in dajemo iz srca radi vse, kolikor le zmora naša revščina, da bi imeli naši sinovi, glasilci Kristusove ljubezni in pravičnosti, tudi gmo- na sredstva za svoje apostolsko delo.

Kočevje molči, toda obenem žali in iz- ziva. Žali nas, ko Slovencu ne priznava pravice faranov, ko vidi v odsotnosti slovenskih vernikov kompletno farno in v taki fari slavi viden izraz vse premagujoče sloge. Obenem pa tudi izziva in nam greni življenje v časih, ko je itak prevelik in pretežak križ našega siromaka.

Naravnost vsiljuje se nam misel, ali se ponavlja ona doba v moderni izdaji, ko je nemški duhovnik nekaznovano vihtel bič nad glasilci Kristusove vere samo zato, ker so ti slovensko molili in učili? V moderni obliki pravim, ker danes je slovenski duhovnik — v časih sicer rešen take nadloge, ni pa rešen naš mali človek, kateri je zaveden Slovenec in dober Jugoslovjan, zato pa odločno zahteva tudi v cerkvi spoštovanje pravice do uporabe svojega jezika. Boj za te pravice, za enako-pravnost nam je v lastni državi tako nemi- seln, kakor naivno je početje: s predpoto- nim bleskom in ropotom pogati boljše usode vredno manjšino v boj proti upravičeni zahtevi slovenskega ljudstva na Kočevskem.

Kočevje molči, toda Jugoslovjan je na straži: naša kri ne bo še nadalje mašila vrste, katere so redke danes vsled grehov »voditelje« v preteklosti, še manj pa prenašala trike, žalitve in izzivanja!

Julij Kovač.

Zaščita članstva

(Nadaljevanje.)

17. Petelin Albin, učitelj, Škrljice: 8. VI. 1932. št. 2360. — 8. VI. 1932. št. 1440. — 1. VII. 1934. št. 3. — 1. VII. 1934. št. 3/1. — 1. VII. 1934. št. 3/2. — 1. VII. 1934. št. 3/3. — 10. VII. 1934. št. 110. — 10. VII. 1934. št. 110/1.

18. Golobič Peter, učitelj, Jesenice - Prim- skovo: 17. VI. 1933. št. 2444. — 17. VI. 1933. št. 2444/1. — 17. VI. 1933. št. 2444/2. — 17. IV. 1933. št. 2444/3.

19. Horn Peter, šolski upravitelj, Nevlje: 8. VI. 1932. št. 2360. — 8. VI. 1932. št. 1440. — 1. VII. 1934. št. 3. — 1. VII. 1934. št. 3/1. — 1. VII. 1934. št. 3/2. — 1. VII. 1934. št. 3/3. — 10. VII. 1934. št. 110. — 10. VII. 1934. št. 110/1.

20. Grom Franja, učiteljica, Marenberg: 17. VI. 1933. št. 2444. — 17. VI. 1933. št. 2444/1. — 17. VI. 1933. št. 2444/2. — 17. VI. 1933. št. 2444/3.

21. Hirschman Ana, učiteljica, D. M. v Polju-Javorje: 17. VI. 1933. št. 2444. — 17. VI. 1933. št. 2444/1. — 17. VI. 1933. št. 2444/2. — 17. VI. 1933. št. 2444/3.

22. Rott Angela, učiteljica, Rečica ob Sa- vinji: 8. VI. 1932. št. 2360. — 8. VI. 1932. št. 1444.

23. Porenta Viktor, učitelj, Št. Vid: 8. VI. 1932. št. 2360. — 8. VI. 1932. št. 1444.

24. Prijatelj Josip, Peček Fran, Strukelj Ivan, Grad Janko, Kristan Srečko, Malešič Janko, Skupna vloga: 17. VII. 1935. št. 196. — 17. VII. 1935. št. 196/1. — 17. VII. 1935. št. 196/2. — 17. VII. 1935. št. 196/3. — 16 VI. 1935. št. 201. — 28. VIII. 1935. št. 346. — 28. VIII. 1935. št. 346/1.

Splošne vesti

— Pojasnilo k notici o nadzorniskem vprašanju. Učiteljsko društvo kranjskega sre- za je 1. 1932. sestavilo terno predlog za nad- zornike, ker je tov. R. vložil prošnjo za upo- kojitev. Ker bazira organizacijska politika le na stanovskih in prosvetnih načelih, je odbor predlagal svojega predsednika, tajnika in enega odbornika, neglede na njih politično mišljenje. Srež je kot »žrtve raznih spletk« že vse leto brez prosvetnega referenta. Ker JNS zadeve kljub raznim intervencijam ni mogla(?) rešiti, je to z brzo roko izvršila JRZ. Imenovan je bil tov. Rupret, kot drugi z na- šega predloga. Da bi zasejali nesoglasja med

njim in učiteljstvom, se gotovi krogi poslu- žujejo prav čudne taktike. V imenu društve- nega odbora izjavljam, da je tov. Rupret naj- odločneje in najdosledneje vodil kot tajnik osem let našo deklaracijsko stanovsko politiko in zavračam trditve, da bi bilo komurkoli po- trebno pred njim kriviti hrbet kot pred poli- tičnim eksponentom. Po delih smo ga sodili in priporočili, po delih ga bomo cenili. Clara pacta, boni amici! — Za odbor sreskega učit. društva v Kranju Josip Lapajne, predsednik.

— Odbor učiteljic gospodinjstvo nadalje- valnih šol obvešča vse voditeljice in učiteljice

Na prelomu?

Kaj nam prinese

novi »Pedagoški zbornik« Slov. šol. matice?

»Slovenska šolska matica naj uvede poleg teoretičnega znanstva tudi več praktične snovi v zvezi z modernimi načeli šole. Tovariš M. je mnenja, da je sistem SSM okostenel in ne- dosleden ter da je to vzrok nizkemu številu naročnikov.«

(Iz poročila o zborovanju Učit. društva v Šoštanj — »Učit. tovariš« dne 23. I. 1936.)

V časih, ko se močno majoje temelji go- spodarstva, kulture in politike, ni čuda, da se rahljajo tradicije in »novi duh« prodira tudi v naše stare kulturne ustanove. Obtožbe okostenelosti in nesodobnosti so na dnevnem redu zlasti mlajše generacije in to v lite- rarnih, umetniških kakor tudi v pedagoških krogih. Slovenska šolska matica je kot edina naša pedagoška književna ustanova poklica- na, da vsako leto izpopolni vrzeli v našem itak že redkem in siromašnem pedagoškem tisku. Tudi njej očitajo starokopitnost in golo teoretiziranje, ki ni skladno z današ- njim žitjem in bitjem. Vstajajo »grajalci« publikacij, češ da naj pedagoško teorijo iz- rine bolj praksa in naj SSM izda »praktična navodila«, kako je pri pouku in vzgoji treba vsikdar začeti, nadaljevati in končati te in one »lekcije«. Vsako drugo čtivo bajе ob- leži nerazrezano na policah...

Ne da bi se spuščal v današnje pravilno ali nepravilno smer SSM, moram vendar ugo- toviti, da je odklanjanje vsake teorije v pu- blikacijah SSM izraz naše nedoslednosti! Na eni strani nas mika akademski gloriola uni- verze, na drugi strani pa se ponizujemo na nivo rokodelstva in šušmarstva v šolskem

Natečaj

za sestavo učnega načrta za osnovne in višje narodne šole

Deklaracija o smeri stanovske politike JUU, ki je bila enodušno sprejeta na glavni skupščini v Sarajevu, nalaga organizaciji dolžnost, da se poglobi v probleme, katerih najboljša rešitev bo omogočila realnejše uspehe osnovnošolskega pouka in njegovo praktično korist.

Na osnovi smernic izraženih v deklaraciji in resoluciji sarajevske glavne skupščine, je glavni odbor JUU na seji 31. decembra pr. l. pretresal vprašanje novega učnega načrta, katero vprašanje smatra za aktualno do njegove pravilne rešitve. Sprejeti so bili sledeči sklepi:

»Da bi dobilo sodoben praktičen učni načrt za osnovno in višjo narodno šolo, raz- pisuje JUU

natečaj

za sestavo učnega načrta in odreja za najboljša dela 3 denarne nagrade: Prvo Din 5000.—; drugo Din 3000.—; tretjo Din 2000.—. Odrejene so tudi 3 nagrade tiskane pohvale, ki obstoja v tem, da se tudi ta dela natisnejo. Glavni odbor daje avtorjem popolno svobodo pri izbiri najboljšega sistema, s katerim bi se zagotovila sodobna vzgoja in pouk, ki sta po- trebna jugoslovanski šoli. Poleg učnega načrta je treba izdelati tudi pojasnilo sistema na katerem sloni učni načrt in metodična navodila za njegovo izvedbo. Na natečaj se jav- ljajo lahko člani JUU. Dela je treba predložiti do 1. julija t. l. Na ovitku je treba označiti: »Za natečaj učnega načrta« ter priložiti v zaprti kuverti ime in točen naslov avtorja. Izbiri najboljših del bo izvršil poseben žiri, katerega določi izvršni odbor JUU. Dela bodo pre- gledana do 1. avgusta in nagrade dostavljene do 15. avgusta. Nagrajena dela ostanejo last JUU.

Glavni odbor JUU se zahvaljuje sekciji JUU za dunavsko banovino, ker mu je v to svrhu stavila na razpolago Din 5000.— in je s tem omogočila hitrejšo izvedbo sklepa glavne skupščine. Apeliramo tudi na ostale sekcije, da po svojih proračunskih zmoglostih podpro to akcijo.

JUU objavlja ta razpis članstvu in ga poziva, da se udeleži natečaja.

Naprošajo se vse edinice JUU, da ta razpis priobčijo članstvu in omogočijo, da se natisne tudi v vseh strokovnih in stanovskih listih v poedinah banovinah.

V Beogradu, 23. januarja 1936. D. št. 1403.

Sekretar:

Milinko Lazič, s. r.

Predsednik JUU:

Ivan Dimnik, s. r.

teh šol, kakor tudi ostale tovarišice, da je izšla druga brošura: **Dom, obleka in perilo**, ki sta jo spisali tov. Anka Mešiček-Cernejeva in tov. Andreja Grum-Skuljeva. — Opozar- jamo na sklep lanskega delovnega občestva, da mora vsaka izmed gojenk imeti obe bro- šuri, ki sta za uspešen pouk nujno potrebni. V njej je zbrana vsa snov, ki se mora po učnem načrtu v gospodinjstvo nadaljevalni šoli obdelati. — Brošuro toplo priporočamo tudi vsem onim tovarišicam, ki poučujejo gospodinjstvo v osnovni, oziroma višji na- rodni šoli. Snov je obdelana preprosto in kratko in že naslovi, kot n. pr. kuhinja, spal- nica, pometanje, razvrstitev in kakovost tkan- nin, likanje, škrobljenje, obutev itd. pričajo, da v njej najdete snov, ki je predpisana po učnem programu za višje in nižje narodne šole. Knjižica se naroča pri tajnici odbora učiteljic gospodinjstvo nadaljevalnih šol tov. Andreji Grum-Skuljevi, Brezovica pri Ljubljani. — Odbor.

— Opozorilo. Od ministrstva prosvete in kr. banske uprave pripravljena knjiga »Kra- silne tehnike« še ni tiskana in jo bo izdala ban. zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani meseca julija. Delo bo izšlo v celotni knjigi in v posameznih zvezkih ter bodo opisane in z mnogimi slikami pojasnjene sledeče kra- silne tehnike: 1. Intarzija, nepravna intarzija ali tarzo. 2. Slikanje na les z vodenimi barvami, tuši in lužili, slikanje na les z oljnatimi barvami, pisanje in nova batik tehnika na les. 3. Slikanje na steklo z oljnatimi in ani- linskimi barvami, slikanje na glinaste poso- de, zlatenje in broniranje, zlatenje na ste- klo, slikanje na blago. 4. Prenašanje slik, oglagljanje lesa in politiranje, lakiranje. Cena bo nizka; naročila na banovinsko zalogo šol- skih knjig in učil.

— Alpinistična šola. Dne 15. januarja t. l. je pričela s predavanji »Alpinistična šola« T. K. Skale v Ljubljani. Program za leto 1936. je sledeč: dr. R. Ložar »Ideologija alpinizma« (15. I.); dr. V. Bohinec »Ledena doba in njeni sledovi v naših Alpah« (22. I.); dr. Fr. Novak »Alpinist in higiena« (29. I.); dr. O. Reja »Me- teorologija za alpinista« (5. II.); ravn. Fr. Vil- har »Nevarnosti v gorah« (12. II.); dr. B. Bre- celj »Prva pomoč v nezdah in reševanje v gorah« (19. II.); dr. E. Pajnič »Planinsko rast- linstvo« (26. II.); dr. J. Herfort »Planinsko ži- valstvo« (4. III.); O. Delkin »Kartografija in orientacija« (11. III.); prof. M. Lipovšek »Oprema alpinista« (18. III.); Uroš Zupančič »Plezalec in plezanje« (24. III.); O. Delkin »Kartografija in orientacija« (27. III.); Uroš Zupančič »Plezanje v sliki in besedi« (2. IV.). V aprilu, maju in juniju se vrši za absolvente te A-šole plezalni tečaj na Turncu pod Šmar- no goro. — Učitelji-planinci, služujoči v Ljubljani in okolici, so vabljeni, da se ude- leže predavanj »Alpinistične šole« v Ljubljani, ki se vrše v dvoranah »Union«.

— Slovenska šolska matica je, razumeva- joč naloge naše visokošolske mladine, Dru- štvu jugoslovanskih akademikov v Mariboru podarila obširno zbirko svojih književnih publikacij, ter je tako dala možnost poglo- bitve izobrazbe tudi na pedagoškem pod- ročju in pomagala povečati društvu knjižni- co. — Imenovano društvo se Slovenski šolski matici za pomembno podporo tem potom najiskreneje zahvaljuje. — Odbor.

— Sklad za zaščito članstva. Neimeno- vana tovarišica je darovala Din 20.—. Iskre- na hvala.

Slovenski učitelj

Eni so vpili mu z desne:

»Vohá, na desno jo krenil«

Drugi so sikali z leve:

»Neroda, na levo poženil«

Dolgo — vsem pokoren,

nerodno je omahoval,

enim je mežnaril,

drugim je hlapčeval.

Delal je, garal za druge,

nase ni mislil nič —

in za plačilo ga švrkal

zdaj z desne, zdaj z leve je bič.

Pa je naenkrat spregledal,

uprl se je in obstal

in gluh za krik priganjačev —

si lastno je pot izbral.

In takole postal je

iz hlapca in sužnja gospod;

krik ga in vik več ne plaši:

zdaj hodi svojo pot.

nim oziroma na zahteve učiteljstva po peda- goški fakulteti. Zelo duhovita razprava, ki bi jo moral poznati vsak član JUU zlasti dandanes, ko je problem učiteljske izobrazbe v ospredju javnega zanimanja.

Prof. Gogala prikazuje duhovni obraz sodobne mladine iz vidikov lastnih izkustev:

Zakaj današnja mladina ne zna več ubogati? Kako vpliva šport na šolsko mladež? Vplivi pri- zanesljivosti in popustljivosti staršev. Ali je da- našnja mladina odkritična? Kako daleč naj sega svobodnost v šoli? Kako vpliva idejna razgibanost današnje dobe na mladino? Idejna borbenost pri mestni in delavski mladini. Zakaj gre šolsko delo čes- to mimo mladih duš? Ali lahko pripravljamo učence na odločitve pri njihovih pogledih na svet in živ- ljenje? Vloga pravičnosti in poštenosti v šoli. Odnos mladine do praktičnosti in realnega življenja. Zakaj prevladuje vidik pametnosti nad vidikom pravilnosti? Socialno vprašanje in težave gospo- darstva in človeške družbe sploh iz vidikov mlad- ostnika. Stvarnost šolske mladine kot izraz iz- ločitve vsega čustvenega in toplega, sladkega in mehkega, vsega romantičnega. Zakaj je stil izra- žanja sodobne mladine drugačen? Mladina se ne zna več igrati. Zakaj? Novo pojmovanje ljubezni in razmerja med fantom in dekletom. Zakaj je spolnost izpodrinila eros? Kakšen je odnos mladi- ne do šole? Zakaj je negativen? Samo učiteljeva oseba je razlog za pozitiven odnos do šole. Današnji človek je bolj sintetičen! Zakaj neživiljen- skost šole odbija? Kako bi vplivala na šolo izpre- memba socialnega reda? Zakaj pada družinska avtoriteta? Kako avtoriteto zahteva šolska mladi- na? Zakaj odklanja zunanjo avtoriteto? Pomen učiteljeve osebnosti. Kaj naj stori oni, ki ni »osebnost«?

Torej mnogo aktualnih vprašanj, ki zanimajo vsakega šolnika! Avtor jih rešuje prav spret- no in postavlja zelo važne zaključke, ka- kršnih pri prof. Gogali dosihdob nismo bili vajeni.

Josip Jurančič je prispeval važen odlo- mek k spoznavanju kmečke mladine. Celu